

O İyi İnsanlar

— sahara · 28 Aralık 2018

Yaşar Kemal, Anadolu'muzu karış karış gezip röportajlar yaparken doğu illerimizde bir yaşlı amcayla sohbeta tutuşur. Sözün bir yerinde yaşlı amca:

“O iyi insanlar, o güzel atlara binip gittiler.” Der. Anlatacağım anılarla bezeli öykün o iyi insanların daha gitmediği yıllarla ait olacak.

Çocuktum. Daha ilkokula başlamamıştım. Amcam Erzurum'da bir operasyon geçirip köyümüze daha doğrusu yaylaya döndü. Ağustos ayları olmalı ki, yayladaydık. Amcamların yaylası hemen bizim yaylanın az yukarısındaydı. Açık havalarda amcam bastonuyla yürüyüp yaylanın hemen yanındaki çimende oturur güneşin altın ışıklarını seyrederdi. Kardeşimle ben yayla evimizden uzaklaşmadan taşlarla evler yapıp oyunlar oynardık. Uzaktan amcamı gözler bir türlü yanına yaklaşılamazdım. Bir aya yakın zaman amcam hastanende kalmıştı.

Köy çocukluğu. Utanıyordum amcamın yanına gitmeye. Yanına gidersem O'na ne diyecektim. Tuhaftır, bilmiyordum! Annem ve babam olayın farkında mıydılar bilemem? Hani şu, “geçmiş olsun” demeyi bilebilseydim ne kadar mutlu olurdu. Amcam bir gün:

“Yeğenim niçin yanıma gelmiyorsun?” deyince utana utana yanına gittim. Ellerinden öptüm. Bal rengi gözleriyle gülümseyerek başımı okşadı. Mutlu oldum. Fakat o sözü diyemedim! Köy çocuğu olmak böyle bir şeydir. Biz çocuklara sürekli, “Büyüklerin yanında konuşmayın...” türünden sözler telkin edilirdi. Aradan yıllar geçti, ne çok sular aktı köprülerin altından. Çocukluk yıllarımda ruhumun derinliklerinde kök salmış utanma duygusunu tam atmış sayılmam.

Evet, teyzelerin anne, amcaların baba yarısı kabul edildiği yıllarda geçti çocukluk ve ilk gençlik yıllarım. Köyde evimiz okula hayli uzaktı. Amcamların evi ise okula en yakın evdi. İlkokul birinci sınıfta daha çok amcamlarda kaldım. Amcam ve yengemin bana karşı ilgileri anne ve babamı aratmayacak kadar sıcaktı. Sürekli güler yüzlü ve anlayışlı yaklaşımları tanımsız güzeldi.

Yetmişli yıllar öğretmenlikte ilk yıllarıma denk gelir. Yaz ayları köyde işlerin en yoğun olduğu zamanlardır. Çayırılar biçilir. Biçilen çimenleri ıslatmadan kurutup merelere (samanlık) taşımak önemlidir. Çayırıları biçmenin en civcivli günlerindeyiz. Çayırılarımız köyden uzak, bizim eve daha yakındır. Amcamlar elde dirgen, tırmık iş başı yapacaklar. Birazcık dinlenmek için bize geldiler. Amcam:

“Yeğenim, hava raporunu dinledin mi?” diye sordu.

“Amca, Erzurum Radyosu hava raporunu doğru tahmin yapamıyor. En iyisi Azerbaycan Radyosunu dinlemek...” Deyip, gülererek cevap verdim amcama. O da hemen cevabı yapıştırdı.

“Zaten siz öğretmenler Türkiye’yi Moskova’ya bağlamak istiyorsunuz...” türünden sözler etti. Karşılıklı gülererek sohbeti sonlandırdık. İki amcam vardı. İkisi de babamdan yaşta büyüktü. Ve beş vakit namazlarını aralıksız kılarlardı. Köyde işlerin sıkı olduğu biçilmiş ot ve ekinlerin toplanma zamanı yarım sakatın bile önemi vardır. Hava kararır. Bulutlar sarar gökyüzünü kara kara bulutlar. Şimşekler çakar. Eli kulağında yağmur yağdı yağacak. Kadın erkek elde dirgen, tırmık bir an önce kuruyan ekinleri toplama telaşına düşer. Böyle anlar da bile amcalarım namazı iş yapmaya tercih ederlerdi.

Sessizce suyun başına gidip abdest alıp ibadetlerini yaparlardı. Biz gençlere siz niçin namaz kılmıyorsunuz diye en küçük bir imada bulunmazlardı. Büyük amcam cemaate namaz kıldırarak kadar hocaydı. Köyümüzde ilkokulu bitiren çocuklar bir yıl okullara kayıt yaptırmaz Kuran öğrenirdi. Amcam böyle yüzlerce çocuk okutmuştur. Hiçbir çocuktan duymadım Osman Hoca kulağımı çekti diye...

Büyük amcama bir gün sordum:

“Amca, Atatürk nasıl adamdı?” Büyük amcam 1925 yılında askermiş. Ağrı isyanında görev yaptığını anlatmıştı. Sorumu hiç eksiksiz şöyle yanıtladı.

“Atatürk büyük adamdı. O’nu kadınlara düşkünlükle suçluyorlar! Padişahların haremi vardı!” İlkokula başlamamıştım. Osman amcaları ziyaret ettim bir gün. Bana peygamberimizin savaşlarını okudu Arapça yazılardan. Hz. Hamza’nın şehit edilme anlarını okurken beyaz sakalından aşağı gözyaşları akıyordu. Ve bu amcam köyde açılan okuma-yazma kursuna katılmış yeni harflerle yazılı metinleri de okuyabiliyordu.

Mevsim uygun gitmiş. Yağmurlar yağmış çimenlerimiz adam boyu yükselmiş bir hasat dönemi. Elde tırpan çayır biçiyoruz babamla. Babamdan bir büyük Mehmet amcam da yakınımızda çalışıyor. Güneş beynimize işliyor, sinekler bir rahat bırakmıyor çalışalım. Sık sık mola verip meyve ağaçlarının gölgelerine sığıyoruz. Babam çayırın alt tarafında kaldı benden uzakta. Amcam yanıma geldi. Bir gölgeye sığındık. Hafif tebessümle amcam:

“Yeğenim çıkar şu sığamayı iki tütürelim.” Yok, filan dediysem de... İsrar üzerine birer sigara dumanladık amca yeğen. Amcamın bu hoş görüsü bana göre övgüye değerdi. Belirtmeden geçemem, bu bir müstesna durumdu amca yeğen arasında. Büyüklerin yanında sigara içmek ayıp telakki edilirdi.

Otları kağrı arabaları ile taşırdık. Kağrı arabanın ipini sık çekmek gerekir. Arazilerimizin çoğu amcamlara yakındı. Amcam yanında her kim olursa olsun arabasını yüklediği zaman ünlerdi:

“Yeğenim hele bir gel, sen ipi sıkı çekiyorsun...” Zaman kaybetmeden yardıma koşardım. Amcam çok mutlu olurdu. Onlarca böylesi yardımım olmuştur. Amcamın o mutlu halini görmek beni de sevindirirdi. O'nun emeklerinin yanında benim yardımımın esamisi bile okunmaz.

Yirmili yaşlarım. Geleceğe umutla bakıyorum. Yaşamayı seviyorum. İşlerin ağır olması yıldırıyor beni. Köyde onlarca arkadaşım var ara ara buluşup hoşça vakit geçiriyoruz. Bir yaz babam, amcam Ardahan yaylalarında ot biçtiler. Sıra otları taşımaya geldi. Mesafe uzak. Kağnıların iplerinin çok sıkı çekilmesi gerek. Bir arayı yükledik. İp sıkmaya sıra geldi. Babam arabanın üstünde amcamla ben yerden ipi Allah ne verdiyse son gücümüzle asılıyoruz. Ben ipi omuzlarıma sarıp yüklü arabaya ayaklarımı dayayıp tüm kuvvetimle asılıyorum. Amcamın ayakları yerde. O da asılıyor ipe. Aniden ip komtu. Sırt üstü yere düştüm. Amcan geri geri gidip o da sırt üstü düştü. Arazi hafif eğimliydi. Sevgili amcam düşüşü ters parende atmak biçiminde oldu.

Beni bir gülmek tuttu. Kendime hakim olamıyorum bir türlü. Arabanın arkasına koştum. Hayli zaman güldüm. Neyse ipi onarıp çalışmaya devam ettik. Gülmem güzel değildi. Lakin amcam gülmemi kınayacak en ufak bir sitemde bulunmadı.

O insanlar köyde sabah namazından akşamın karanlıklar çökünceye kadar çalışırlardı. Sürekli güler yüzlü görürdüm amcalarımı. İşlerin çokluğundan, bazen havalının hasat döneminde iyi gitmediğinden hiç yakınmazlardı. Komşularıyla ilişkileri en üst düzeyde yürürdü. Hiçbir kimseyle tartışıklarını seslerini yükselttiklerini duymadım. O iyi insanlarla yaşamak bir devrandı bitti.